

MUSIIKKIA MAALATEN
– kuinka 5-vuotiaat kuvaavat
instrumentaalimusiikkia

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikki- ja draamainstituutti
Musiikin koulutusohjelma
Varhaisiän musiikkikasvatus
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Salla Marttila

Lahden ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma

MARTTILA, SALLA:

MUSIIKKIA MAALATEN – KUINKA
5-VUOTIAAT KUVAAVAT
INSTRUMENTAALIMUSIIKKIA

Varhaisiän musiikkikasvatuksen opinnäytetyö, 43 sivua, 14 liitesivua

Syksy 2012

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä tutkin sitä, miten 5-vuotiaat lapset kuvaavat klassista instrumentaalimusiikkia musiikkimaalauksen keinoin. Lisäksi tutkin, onko maalauksissa havaittavissa eroa niiden lasten kohdalla, jotka ovat kotonaan tottuneet kuuntelemaan klassista musiikkia. Soitin lapsille kolme erilaista orkesterikappaletta, joista he maalasivat vesivärimaalaukset. Selvitin lasten kotitaustat suhteessa musiikin harrastamiseen, haastattelin lapsia maalaustilanteiden jälkeen ja analysoin heidän maalauksiaan.

Tutkimuskysymykseni olivat seuraavat:

1. Ottavatko 5-vuotiaat lapset maalatessaan maalauksiinsa ideoita tai vaikutteita soivasta instrumentaalimusiikista?
2. Onko instrumentaalimusiikin tulkitseminen lapselle helpompaa ja luontevampaa, jos hän on tottunut kuulemaan sitä kotona vanhempiensa kanssa?

Tutkimuksesta käy ilmi, että osa lapsista ottaa musiikista vaikutteita maalauksiinsa ja osa taas ei kokenut musiikin ohjaavan maalausprosessiaan. Vaikutteita ja ideoita saaneiden lasten joukossa oli sekä niitä, joiden kotona kuunnellaan aktiivisesti klassista musiikkia, että myös lapsia, joilla ei ollut tällaista taustaa. Yhdenmukaisuutta samaan kappaleeseen maalatuissa maalauksissa oli lähinnä värimaailmoissa: voidaan siis päätellä kappaleen tunnelman välittyneen lasten värinkäyttöön.

Tutkimusta tehdessäni totesin lasten nauttivan suuresti musiikkimaalauksesta. He ovat hyvin avoimia musiikin eri tyyleille, olivat ne sitten tuttuja entuudestaan tai eivät.

Avainsanat: musiikkimaalaus, instrumentaalimusiikki, orkesterimusiikki, värimaailma, varhaiskasvatus, varhaisiän musiikkikasvatus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Music

MARTTILA, SALLA : PAINTING MUSIC –
HOW 5-YEAR-OLDS
PORTRAY INSTRUMENTAL MUSIC

Bachelor's Thesis in Early Childhood Music Education, 43 pages, 14 appendices

Fall 2012

ABSTRACT

In this thesis I study how 5-year-old children portray classical instrumental music in their paintings. I also study, whether there can be seen a difference in the paintings of children who are used to listening to classical music at home. I played the children three different orchestral pieces, from which they painted with water-colours. I researched the children's backgrounds regarding their musical habits, interviewed them after the painting moments and analysed their paintings.

My research questions were:

1. Do 5-year-old children take ideas or influence to their paintings from the instrumental music playing?
2. Is it easier and more natural for a child to interpret instrumental music if he or she is used to listening to it at home?

Based on the research, it can be seen that some of the children take influence from the music and others didn't find it guiding their painting process. Among the children that took influence and ideas from the music were both those who had been listening classical music in their home and those who did not have that kind of background. The similarities in the paintings painted to the same music were mainly in their colouring so it can be concluded that the music's atmosphere influenced the childrens' use of colours.

While conducting this research I noticed that children greatly enjoy music painting. They are very open to different types of music, whether they are familiar to them or not.

Key words: music painting, instrumental music, orchestral music, colour world, use of colour, early childhood education, early childhood music education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	MUSIIKIN TUNNISTETTAVUUTEEN VAIKUTTAVAT OSATEKIJÄT	3
2.1	Esityskokoonpano	3
2.2	Sointiväri	4
2.3	Tempo	4
2.4	Dynamiikka	4
2.5	Harmonia	5
2.6	Tonaalisuus	5
3	LAPSEN KUVALLISEN ILMAISUN KEHITTYMINEN	7
3.1	Lapsen fyysinen ja motorinen kehitys	7
3.2	Lapsen ilmaisullinen kehitys	8
3.2.1	Lapsen piirustus- ja maalaustaitojen kehitys	8
3.2.2	Lapsen mielikuvituksen kehitys	10
4	VÄRIEN MERKITYKSET	11
4.1	Punainen	11
4.2	Sininen	12
4.3	Vihreä	12
4.4	Keltainen	13
4.5	Violetti	13
4.6	Musta	13
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	15
5.1	Tutkimuskysymykset	15
5.2	Tutkimusmenetelmät	15
5.2.1	Lasten musiikillisen kotitaustan kartoitus	15
5.2.2	Maalattavien kappaleiden valitseminen	16
5.2.3	Maalaustilanteiden järjestäminen	18
5.2.4	Maalausten analyysi	19

6	TULOKSET	21
6.1	Lasten kotitausta suhteessa musiikin harrastamiseen	21
6.2	Tutkittava joukko	22
6.3	Maalausten tarkempi analyysi	25
6.3.1	Yleinen analyysi	25
6.3.2	Maalauksissa esiintyvät abstraktit kuviot	32
6.3.3	Maalauksissa esiintyvät värit	34
7	POHDINTA	36
	LÄHTEET	41
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Minua on aina kiehtonut musiikissa sen moniulotteisuus. Onhan se ääniaalloista koostuvaa järjestettyä hälyä, joka kuitenkin jollakin tapaa onnistuu koskettamaan jokaista ihmistä. Kaikki musiikki aikaansaa reaktioita kaikissa ihmisissä, vaikka olisi kyseessä sinusta tylsin ja mitäänsanomattomin kappale, on tämä tylsistyminenkin reaktio. Se, reagoimmeko kappaleeseen säveltäjän toivomalla tavalla, onkin sitten toinen kysymys, mutta musiikki on kiistatta kommunikaatiota. Se on viesti jopa vuosituhansien takaa säveltäjältä esittäjälle ja kuulijalle, konkreettisemmin se voi äänitteenä olla viesti ystävältä toiselle tai muisto vuosien takaa. Musiikin kyky säilöä tunteita ja tunnelmia on ainutlaatuinen.

Musiikin kommunikatiivista puolta edustavat suorimmin sanoitukset, teksti, jonka kappaleen tekijä on musiikkinsa yhteyteen valinnut tai josta hän on sävellyksinspiraationsa ammentanut. Kenties suurimmalle osalle musiikkiin perehtymättömistä, sen arkikuluttajalle, laulettu teksti onkin ainoa musiikin viestisisältö. Arjen eri medioissa vastaan tuleva musiikki tuntuu koostuvan yhä enemmän lyriikoista ja sen taustalla jylläävästä beatista, musiikin sykkeestä, joka vähemmän ja vähemmän enää muistuttaa oikeita soittimia. Mutta onneksi on muunlaistakin musiikkia. Monessa muussakin genressä, itsestäänselvän klassisen musiikin kentän lisäksi, on suurta tunnelmaa ja sanomaa instrumentaalisisä maailmassa, ilman tekstin itsestäänselvyksiä. Juuri sellaisen musiikin tulkitsemisessa me oikeasti käytämme sisintämme, meille ei anneta vastauksia valmiina, vaan saamme ne harmonian herättämien tuntemuksien kautta.

Se, minkä viestin koemme kappaleen välittävän, riippuu paljolti kokemuspohjastamme. Tiettyyn musiikkiin olemme tottuneet, pidämme sitä turvallisena ja kotoisana tai mahdollisesti koemme sen jopa puhkikuluneeksi ja tylsäksi. Jonkun genren musiikki tuo meille uusia tuulia ja vivahteita, se voi olla virkistävää tai konservatiivien mielestä tuhoavaa. Aina on olemassa myös musiikkia, joka on korvillemme yksinkertaisesti vain liian outoa, järjetöntä ja mahdotonta kuunnella, mutta ilman tottumusta tällaiset reaktiot olisivat lähes mahdottomia.

Toisin kuin aikuisella, jolla tämä kokemuspohja on jo vakiintunut, lapset ovat vasta musiikillisen kotikenttensä laidalla. He ovat ehkä jo tottuneet tiettyyn musiikkiin äitinsä kohdussa ja sittemmin lapsuudenkodissaan, mutta tieto siitä, että maailmassa on vielä vaikka mitä ihmeellistä nähtävää ja kuultavaa, pitää lasten silmät ja korvat meitä aikuisia avoimempina. Tämän takia olenkin erityisen kiinnostunut siitä, mitä mielikuvia musiikki herättää lapsissa. He ovat tavallaan *tabula rasoja*, tyhjiä tauluja, jotka vielä reagoivat asioihin aidosti ja suoraan, ilman eletyn elämän painolastia. Lapsen korva varmasti kuulee meille tutun musiikin aivan eri lailla kuin aikuinen, ja lapsen avoin mieli saattaa ammentaa siitä inspiraatiota ilman reunaehtoja.

Nuoren lapsen mieli, sen lisäksi että se on kenties meitä avoimempi, kaipaa myös kehittyäkseen virikkeitä. Lapsen mielikuvitusta tulisi rohkaista, jotta hänen ajattelunsa laajenee ja kehittyy. Sen takia onkin huolestuttavaa, että usein lapsille tunnutaan tarjoavan kaikki valmiiksi pureskeltuna. Lapsille suunnattu musiikki on helppoa, lastenkirjojen sanasto köyhää ja tarinat pliisuja. Alkuperäisiä Grimmin satujakaan ei enää suosita, koska ne ovat niin raakoja, vaikka nimenomaan tarkoitus olisi käydä pelottavia asioita läpi yhdessä vanhemman kanssa luoden turvallisuutta ja luottamusta. Yhtä lailla instrumentaalimusiikki antaa lapsen mielelle enemmän tilaa kehittää omia tarinoitaan ja johtopäätöksiään, kun tarinat eivät olisi valmiiksi laulettuja. Näin heräisi mahdollisuus lapsen käydä vanhemman kanssa läpi häntä painavia tai mietityttäviä asioita musiikin tulkinnan kautta.

Kaikkien näiden pohdintojeni jälkeen olin varma, että tahdon tehdä tutkimukseni juuri tästä aiheesta. Juuri lasten ajatuksista ja kokemuksista, juuri instrumentaalimusiikin parissa.

2 MUSIIKIN TUNNISTETTAVUUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

2.1 Esityskokoonpano

Esityskokoonpano on asia, joka vaikuttaa kappaleen soivaan lopputulokseen todella paljon. Usein nuotteihin onkin merkitty, millä kokoonpanolla kappale on alun perin toivottu esitettävän. Myös uusien sovitusten tekeminen on sallittua: usein kappaleita sovitetaan niille instrumenteille, joita on esittävän yhtyeen käytettävissä. Vanhempia teoksia esitettäessä sovittaminen on joskus jopa välttämätöntä, koska kappaleet on saatettu kirjoittaa soittimelle, joka ei enää ole yleisesti käytössä tai jota ei kenties edes ole enää olemassa.

Eri esityskokoonpanoista rikkain äänimaailma on kiistatta orkesterilla. Orkesteri voidaan koota joko yhden soitinperheen soittimista, kuten esimerkiksi puhallinorkesteri, tai käyttäen kaikkia soitinperheitä, kuten sinfoniaorkesterissa. Suurin osa orkesteriteoksista voidaan esittää perinteisellä sinfoniaorkesterin kokoonpanolla, johon kuuluvat siis puhallinsoittimien lisäksi myös jousi- ja lyömäsoittimet. Toisaalta taas joihinkin Mahlerin jättisinfonioihin tämäkään ei vielä riitä, vaan mukana saattaa lisäksi olla wagnertuuba, lintupilli tai jopa tuulikone. Soittajia ja kuorolaisia tarvitaan tällöin todella suuri määrä. Orkesterin jälkeen yleisimpiä kokoonpanoja ovat kvintetit (varsinkin puhallinsoittimilla), kvartetit (yleisimpiä jousisoittimilla), triot (esimerkiksi pianotrio tai jousitrio) ja duot, joissa toinen soitin on joko säestävässä asemassa tai soittamassa tasavertaista stemmaa. Lisäksi myös orkesteriteoksessa voi olla solisti, jota koko orkesteri säestää.

2.2 Sointiväri

Eri esityskokoonpano muuttaa aina kappaleen luonnetta, koska jokaisella instrumentilla on oma sointivärinsä. Sointiväri, sointi, äänenväri, äänensävy, soundi – on monta eri tapaa ilmaista sama asia. Sointivärillä tarkoitetaan siis soittimen tunnistettavaa ääntä, sitä eroa, joka on kuultavissa kun täsmälleen sama

ääni soitetaan täsmälleen samalla voimakkuudella täsmälleen yhtä pitkään, mutta eri soittimilla. (Nuorvala 1992, 45.) Tämä ero johtuu soittimen spektristä, eli siitä, mitä yläsävelsarjan säveliä soitin korostaa. Sointivärin perusteella me siis erotamme eri soittimet toisistaan pelkän äänen perusteella. Korva harjaantuu erottamaan eri sointivärejä toisistaan, eikä tulekaan pitää itsestäänselvyytenä, että kaikki erottaisivat esimerkiksi viulun ja alttoviulun toisistaan, onhan niiden äänenvärin ero suhteellisen pieni. Kuitenkin myös harjaantumaton kuulija kykenee erottamaan viulun ja klarinetin, vaikkei ehkä tietäisikään instrumenttien nimiä.

2.3 Tempo

Italiankielinen sana *tempo* tarkoittaa musiikin esitysnopeutta, ja se juontaa juurensa latinasta sanasta *tempus*, aika (Takala 1992, 144). Tempon vaihtaminen vaikuttaa suuresti kappaleen luonteeseen, joten nuotteihin onkin usein merkitty italiankielisiä tempo-ohjeita. Myös tempovaihteluilla saadaan ilmennettyä selkeitä tunnelmaeroja kappaleiden tai kappaleen eri osien välillä. Tämä soiton vauhti onkin niin helposti kuultavissa oleva seikka musiikissa, että jopa harjaantumaton korva kykenee määrittelemään musiikkia sen tempon mukaan silloin, kun tempoero on suhteellisen suuri (nopea – hidas).

2.4 Dynamiikka

Sana dynamiikka tulee alunperin kreikankielisestä sanasta *dynamis*, voima. Sillä tarkoitetaan voimakkuuden vaihtelua, ja säveltäjän toivoma esitysdynamiikka on usein merkitty nuotteihin italiankielisin dynaamisin merkinnöin. Dynamiikka rakentuu vastakohtaparin *forte*, voimakkaasti – *piano*, hiljaa varaan. Näiden kahden ääripään välille sijoittuu useita dynaamisia merkintöjä, ja tarvittaessa säveltäjä voi myös kasvattaa dynamiikka-asteikkoaan voimakkaammaksi, esim. *ff*, forte fortissimo, tai hiljaisemmaksi, *pp*, piano pianissimo. (Väisänen 1990, 102.) Suurilla dynaamisilla vaihteluilla saadaan kappaleeseen luotua vastakohtia tai tunnelmaeroja, jotka harjaantumatonkin korva erottaa. Mitä pienempiin eroihin mennään, sitä huomaamattomammista vivahde-eroista on kysymys. Kuka tahansa

kykenee kuitenkin kuulohavaintonsa perusteella ilmaisemaan, soitetaanko kappale hiljaa vai kovaa.

2.5 Harmonia

Harmonia on käsite, jonka merkitys on elinkaarensa aikana kokenut paljon muutoksia. Sana on löydettävissä monista kielistä, joskin se on peräisin kreikasta, jossa se tarkoitti alunperin yhteen liittämistä ja -sopimista, sittemmin myös sopusuhtaisuutta. Harmonian käsite on ollut kautta aikain tärkeä länsimaisessa klassisessa musiikissa: jo antiikista lähtien se on merkinnyt säveliä, jotka liittyvät yhdeksi kokonaisuudeksi. Harmoniasta voidaankin puhua vain musiikissa, jossa on olemassa määritelty säveljärjestelmä. (Väisänen & Kurenniemi 1990, 256.)

Alunperin harmonian miellettiin liittyvän johonkin musiikin ulkopuoliseen muuttumattomaan asiaan, tai se on nähty fysiikan lakien sanelemana. Sitä on pyritty perustelemaan muun muassa lukusuhteilla. 1700-luvulla käsitteen merkitys alkoi selkeytyä ja arkistua ja sen alettiin mieltää tarkoittavan systemaattista sointuteoriaa. 1800–1900-luvuilla käsite yksinkertaistui entisestään tarkoittamaan lähinnä vain soinnullista tarkastelutapaa, usein jopa vain pelkkiä sointuja tai sointukulkuja. Sanan merkitys on siis vuosisatojen saatossa vaihtunut ideanomaisesta kokonaisuudesta tarkoittamaan pelkkää järjestelmää. (Väisänen & Kurenniemi 1990, 257.)

Suuren sivistyssanakirjan mukaan harmonia tarkoittaa sopusointua, sopusuhtaisuutta ja tasapainoa, musiikillisesti sävelten sopusointua (Suuri sivistyssanakirja 2003, 151). Näin se usein kansankielessä mielletäänkin. Sen sijaan, että matti meikäläiselle termi tarkoittaisi yleisesti sävelten yhteisointia, sen mielletään tarkoittavan juuri korvalle mieluista sointia, vaikka yhtä lailla myös niin kutsutut riitasoinnut kuuluvat harmoniaan.

2.6 Tonaalisuus

Usein kansankielinen *harmonia* tuntuukin tarkoittavan enemmän juuri

tonaalisuutta kuin harmonian virallista määritelmää. Sanan juuret ovat kreikassa sanassa *tonos*, sävel. Tonaliteetti on sävelten ja sointujen välinen suhdejärjestelmä, jossa muiden sävelten paikat määräytyvät toonikan eli perussävelen mukaan. Duuri–molli-tonaalisuus on näistä järjestelmistä suurelle yleisölle tutuin. (Suuri musiikkitietosanakirja, osa 6, 161.)

Kuulija mieltää helpoksi ja mukavaksi kuunneltavaksi musiikin, joka on hänelle tuttua. Tämä ei siis tarkoita välttämättä entuudestaan tuttuja kappaleita, vaan kappaleita, joissa on tunnistettavia piirteitä, joita on helppo seurata ja joista kuulijalle herää jokin tulkinta tai mielikuva. Tonaaliset kappaleet ovat niitä, joita me olemme tottuneet kuulemaan. Ne ovat turvallista kuultavaa, jokaisella sävelellä on paikkansa ja dominanttisointu purkautuu aina toonikaan. Juuri tästä syystä atonaalinen eli ei-tonaalinen musiikki mielletään usein vaikeaksi kuunnella. Eikä ihmekään, onhan se meille todella suhteellisen uutta – termiä *atonaalisuus* on käytetty ensimmäisen kerran vasta 1900-luvun alussa ja silloinkin negatiivisessa mielessä, termiä kritisoiden. Vuosisadan alussa termillä olikin huono kaiku, atonaalinen musiikki sai epämusiikin leiman, kun termiin liitettiin kaikki epämusikaalinen, huonosti soiva ja ruma. Tästä kaikesta huolimatta termi kuitenkin vakiinnutti asemansa 1920-luvulla. (Oramo 1989, 97.) Termin kokemista takaiskuista huolimatta itse käsite sai kuitenkin aikansa uudistushenkisiltä säveltäjiltä jo alun alkaenkin hyvän vastaanoton. Tonaalisuuden hylkääminen avasi säveltäjälle paljon vapauksia sävelten käsittelyyn, ja ero sävellyksissä onkin selkeä. Alkuaikojen negatiiviset mielleyhtymät tuntuvat kuitenkin jättäneen suuren yleisön mieliin jälkensä. Moni tuntuu mieltävän tällaisen musiikin epämusikaaliseksi ja ikäväksi kuunneltavaksi, mutta ainakin se on tunnistettavaa. Termistöä tuntematon maallikkokin onnistuu helposti kuulemaan, edustaako kappale modernia atonaalisuutta vai perinteistä tonaalisuutta.

3 LAPSEN KUVALLISEN ILMAISUN KEHITTYMINEN

Lapsen kuvataiteellisen ilmaisun kehittyminen on monen eri kehittyvän alueen summa. Kyetäkseen ilmentämään ympäröivää maailmaa symbolien ja värien keinoin lapsella tulee olla ensin monta muuta taitoa. Piirtämistaitoihin vaikuttavat lapsen motoriset taidot, silmän ja käden koordinaatio, hahmotuskyky, ajatusmaailman laajeneminen, keskittymiskyvyn paraneminen ja moni muu asia. Lapset kuitenkin alkavat piirtää heti, kun saavat kynän tai väriliidun pysymään kädessään, ja tuotokset muuttuvat taidokkaammiksi kehitysvaiheiden mukana.

3.1 Lapsen fyysinen ja motorinen kehitys

Lapsen ensimmäisten ikävuosien aikana kehitystahti on päätähuimaava jokaisella elämänalueella. Syntymähetkellä lapsen aivot painavat vain noin 25 prosenttia aikuisiän kokonaismassasta ja kahden ensimmäisen ikävuoden aikana niiden koko kasvaa jo 75 prosenttiin. Juuri aivojen kehittyminen vaikuttaa kaikkien muiden taitojen kehitykseen ratkaisevasti. Vastasyntynyt on vielä täysin riippuvainen vanhemmistaan, kun taas 3-vuotias on jo kykeneväinen liikkumaan ja toimimaan itsenäisesti. Esimerkiksi vastasyntyneen näkö on paljon aikuista huonompi, vauva näkee vain muutaman kymmenen senttiä eteensä, puolivuotias jo lähes normaalisti, mutta vasta 2–3-vuotias lapsi kykenee tarkentamaan katseensa tehokkaasti. (Woolfson 2001, 50.)

Lapsen motoriikka ja koordinaatio alkavat kehittyä heti syntymästä asti. Ensin hallitsemattomat ja satunnaiset käden ja jalan heilautukset muuttuvat pikku hiljaa tarkoituksellisemmaksi liikkeeksi johtaen ryömimisen ja konttaamisen kautta vihdoin kävelemiseen. Lapsen motoriikan kehitys etenee kefalo-kaudaalisessa järjestyksessä eli päästä jalkoihin ja proksimodistaalisesti eli kehon keskiosasta sen ääriosiin. Lapsi siis oppii ensin liikuttamaan päätään, sitten selkälihaksaan, tämän jälkeen hallitsemaan jalkojen ja käsien liikkeitä ja vasta viimeisenä yksittäisiä sormia ja varpaita. (Vilkko-Riihelä & Laine 2005, 44.) Koska sormien tarkempi hallinta kehittyy viimeisenä, on lapsen piirtäminenkin aluksi hyvin suurieleistä. Koska lapsi käyttää koko käsivarttaan ja piirtää liidulla suuria linjoja,

tulisikin lapselle tarjota tarpeeksi suuri paperi piirustuslappuksi. Pikku hiljaa liikkeen hallinta paranee ja piirustusliike kohdistuu enää kyynärvarteeseen, sitten vain ranteeseen ja lopuksi pelkkiä sormia käyttäen tehtävään tarkkaan työhön. Kehityksen edetessä selviää myös lapsen kätisyys, jota ei ole mahdollista vielä vauvana tietää. Oikea- tai vasenkätisyys vakiintuu vähitellen 15 kuukauden ja kolmen ikävuoden välillä. (Woolfson 2001, 68.)

Pelkän motoriikan kehittymisen lisäksi myös silmän ja käden koordinaatiolla on suuri merkitys piirtämistaitojen kehityksessä. Tämä taito kehittyy juuri kaikessa pikkutarkassa työssä, pienillä leluilla leikkiessä ja piirtämistä harjoitellessa. Onkin siis tärkeää antaa lapsen piirrellä, jotta taidot saavat harjoitusta ja jo vuoden ikäinen lapsi nauttii piirustushetkestä. Noin kahden vuoden iässä lapsi oppii pitämään esinettä peukalon ja etusormen välissä (pinsettiote), mikä mahdollistaa paremman otteen väriliidusta. (Woolfson 2001, 70–73.) Woolfsonin mukaan vasta noin 3-vuotiaan lapsen piirustukset saattavat alkaa esittää jotakin tiettyä asiaa ja sitä ennen piirroksia ovat abstrakteja. Omasta mielestäni lapsen piirroksia ovat kuitenkin hyvinkin kuvaavia alusta asti, vaikka niistä ei aikuinen heti osaisikaan sanoa, mitä kuva esittää. Lapselle kuvalla on useimmiten merkitys: hän kyllä tietää, mitä se esittää.

3.2 Lapsen ilmaisullinen kehitys

Usein, kun puhutaan lapsen ilmaisullisesta kehityksestä, puhutaan puheen kehityksestä. Ilmaisuvoimaa on kuitenkin muussakin kuin puheessa. Lapsi kykenee ilmaisemaan tunteitaan ja ajatuksiaan myös esimerkiksi musiikin tai kuvataiteen avulla. Tämän mahdollistaa fyysiikan ja motoriikan kehittyminen, joka tuo tarkempaa ilmaisuvoimaa.

3.2.1 Lapsen piirustus- ja maalaustaitojen kehitys

Lapsen kuvallisen ilmaisun kehitys voidaan eri kehitysvaiheisiin. Viktor Lowenfeldin jaottelee sen seuraavasti:

1. riimusteluvaihe (n. 1-3-vuotiaat)
2. kaava-asteen esivaihe (n. 4-6-vuotiaat)

3. kaava-aste (6-9-vuotiaat)
4. realistisen kuvaamisen alku (9-11-vuotiaat)
5. näennäsnaturalistinen vaihe (11-13-vuotiaat)
6. puberteetti (14-17-vuotiaat). (Heikkinen 1985, 145.)

Keskityn tässä näistä kolmeen ensimmäiseen vaiheeseen, jotka ajoittuvat varhaislapsuuteen ja lapsuuteen. Riimusteluvaiheessa lapsi piirtää hyvin kokonaisvaltaisesti. Lapsen varhaisimmatkin piirtämisyritykset ovat riimustelua: siihen kuuluu kaikki kynällä aikaan saatu jälki. Riimustelutyöt voivat aikuisen silmään näyttää pelkältä sotkulta, mutta ne ovat lapsen ensimmäisiä tapoja jättää jälkensä maailmaan. Jo hienomotoriikan puute itsessään rajoittaa lapsen ilmaisukykyä vielä tässä iässä. (Heikkinen 1985, 145.)

Kaava-asteen esivaihe ja sitä kautta myös kaava-asteen kehitys vaatii lapselta niin sanotun kuvallisen symbolifunktion heräämistä. Tällä tarkoitetaan sitä, että lapsi ymmärtää piirustuksiensa voivan esittää jotain ulkomaailmassa nähtyä. Tämän oivalluksen jälkeen alkavat lapsen piirustukset pikkuhiljaa muistuttaa konkreettisia asioita tai tavaroita. Ensimmäisenä vaiheena lapsi alkaa piirtää niin kutsuttuja pääjalkaisia. Pääjalkaiset ovat varhaisin ihmisen muoto, jonka lapsi osaa piirtää. Siinä ihmisen vartalo on vain yksi iso pää, jolla on jalat. Hahmo alkaa vähitellen näiden kehitysvaiheiden aikana tarkentua: sille ilmestyy lisäksi vartalo, hiukset, jalkaterät, sormet jne. Hyvin pitkään lapsi on aina suhteellisen tyytyväinen piirustuksiinsa ja vasta kaava-asteen loppuvaiheessa, noin 10 ikävuoden korvilla, alkaa lapsi vaatia kuviltaan tarkkaa esittävyyttä, eli niiden tulisi kuvata todenmukaisesti ympäristöä. Tässä vaiheessa hänestä tulee hyvinkin kriittinen omille töilleen. (Heikkinen 1985, 144–145.)

Lapselle suositeltavat piirustusvälineet riippuvat hyvin paljon hänen taitojensa kehityksestä. Pienellä lapsella, joka on vielä riimusteluvaiheessa, olisi hyvä olla iso paperi, joka mahdollistaa suuret liikkeet hienomotoriikan vielä puuttuessa. Lisäksi käytettyjen värien pitäisi olla helppoja pidellä ja käyttää. Vaikeampikäyttöiset välineet, kuten tussit, kuuluvat vasta selvästi vanhemmille. Sormivärit sopivat jo pienemmillekin, mutta siveltimen käyttö on helpompaa hieman vanhempien lasten kanssa. Esimerkiksi vesiväreillä maalaaminen on jo aika haastavaa, koska veden ja värin suhdetta täytyy itse säädellä. Ensimmäisten

maalauk- ja piirrosvuosien voikin mieltää keskittyvän enemmän eri liikkeiden ja otteiden harjoitteluun ja erilaisilla työtavoilla työskentely sujuu paremmin motoriikan jo hieman kehityttyä esimerkiksi 5-vuotiaana. (Eskelä Tuomisto 1982, 28–31.)

3.2.2 Lapsen mielikuvituksen kehitys

Pienellä lapsella ei oikeastaan ole kykyä kuvitella asioita. Lapsen maailma on konkreettinen, pelkkää todellisuutta. 3–4-vuotiaalla lapsella mielikuvitus alkaa jo näkyä nukkeleikeissä. Nuken kautta lapsi opettelee tunteiden ja ajatusten ilmaisemista, nukessa lapsi kohtaa itsensä. Varsinaisesti ei siis vielä ole kyse mielikuvituksesta, vaan lapsi vain siirtää todellisuuttaan nuken maailmaan. 4–5-vuotiaana sen sijaan mielikuvituksen voima on jo paljon vahvempi. Lapsella on jo paljon enemmän kokemuksia ja kykyä ilmentää itseään sanallisesti, mikä mahdollistaa mielikuvituksen suuren kehityksen. Samaan aikaan myös lapsen unimaailma laajenee: yhtä lailla mielikuvittelun mahdollisuudet vaikuttavat hereilläoloaikaan ja nukkumiseen. Mielikuvitusmaailman ja todellisuuden raja on lapselle vielä tässä vaiheessa todella epäselvä, mistä seuraa helposti pelkotiloja. Esimerkiksi nukahtamisvaikeuksia saattaa ilmetä juuri tässä iässä, kun yhtäkkiä pahat unet ovatkin niin todellisen tuntuisia. Mielikuvituksen kehittyminen näkyy oikeastaan lapsen jokaisella elämänalueella: liikunnassa lasta alkavat kiinnostaa seikkailuleikit, sadut herättävät aivan uudenlaista kiinnostusta ja toden puhuminen voi olla välillä vaikeaa, kun kehittyvällä mielikuvituksella on niin helppo keksiä tarinalle toinenkin mahdollinen loppu. (Manninen & Lyytinen 2012.)

Kuvittelun taito on tärkeä lapsen kehitykselle. Se kehittää lapsen ajattelukykyä ja kykyä luoda uusia käsitteitä. Sen avulla lapsi voi puntaroida moraalisia ongelmia, miettiä eri käyttäytymismalleja ja kehittää empatiakykyään. Lapsen mielikuvitus näkyy selvästi myös hänen piirustuksissaan ja maalauksissaan. Ensin maalataan todellisuutta: minä itse, äiti jne. Kun mielikuvitus kehittyy, kykenee lapsi jo piirtämään kuvitteellisia paikkoja ja hahmoja, tuttuja hahmoja saduista tai sängyn alla asustelevan tontun. Lapsen piirtämiä kuvia tarkastelemalla on mahdollista saada pieniä viitteitä siitä, mitä lapsen mielessä liikkuu.

4 VÄRIEN MERKITYS

Väreillä tiedetään olevan vaikutuksia ihmiseen: ne herättävät vahvojakin tunteita meissä kaikissa ikää katsomatta. Niiden synnyttämiä reaktioita on kuitenkin ollut vaikea tutkia, koska kyse ei ole vain yksinomaan tahdonalaisesta aistimuksesta, vaan myös automaattisesti syntyvistä mielleyhtymistä. Tutkimustyö vaatisi suurta yhteistyötä eri tieteenalojen välillä, kun värihavaintoomme vaikuttavat yhtä aikaa kemialliset, fyysiset, psykologiset ja esteettiset tekijät. Ilman yksiselitteisiä tutkimustuloksia on värejä kuitenkin käytetty jo vuosisatojen, ellei -tuhansien, ajan luomaan yhteisiä mielikuvia. Tämän puolesta puhuu sekin, että miltei kaikissa ihmisen uskonnoissa on käytössä värisymboliikka. Tämä on todettavissa tempelinraunioista aina nykypäivän kirkonmenoihin. (Rihlama 1990, 26–34)

Koska värien vaikutukset ihmiseen liittyvät varsinaisen näköhavainnon lisäksi vahvasti myös muistoihimme, on värien joskus mahdollista liittyä vahvasti myös muihin aistihavaintoihin. Esimerkiksi jos varhaislapsuudessa on kokenut jonkun voimakkaan tunnekokemuksen, johon on liittynyt vahvasti jokin tietty väri, voivat nämä asiat assosioitua toisiinsa ja saada aikaan jopa synesteettisiä kokemuksia. Synesterialla tarkoitetaan sitä, että jokin tietty aistikokemus aiheuttaa kokemuksen myös toisella aistialueella samaan aikaan – esimerkiksi Sibelius näki eri soinnut väreinä, jolloin siis kuulohavainto yhdistyi erittäin vahvasti myös näköaistiin. Tämä tekee värihavainnoista vielä vahvempia. (Huttunen 2005, 44.)

Eri värejä on olemassa useita ja värisävyjä lähes rajaton määrä, joten keskityn nyt tässä pääväreihin punainen, keltainen ja sininen ja muutama muuhun yleisimpään väriin. Analyysien taustalla on psykologisten teorioiden lisäksi myös evankelis-luterilainen värisymboliikka, sillä se lienee eri uskontokunnista vaikuttanut eniten meidän suomalaisten värientulkintaan.

4.1 Punainen

Heimendahlin värielämysteorian mukaan punainen merkitsee voimaa, ja sen vaikutus ihmiseen on kiihottava ja yllyttävä. Evankelis-luterilaisen kirkon symboliikassa punainen on tulen, elämän, vapauden, jumalallisen rakkauden ja

evankeliumin väri. (Rihlama 1990, 31–35.) Molemmissa näkökulmissa punainen mielletään hyvin voimakkaaksi ja tunteelliseksi väriksi, eikä tämä miellelyhtymä rajoitu vain näihin lähteisiin – onhan kulttuurissamme tapana värittää sydämet punaisiksi ja ystävänpäivän ja rakkauden väri on punainen. Tätä väriä kantaa myös veri. Se on täynnä tunteiden paloa.

4.2 Sininen

Heimendahlin värielämysteoriassa sininen merkitsee pysyvyyttä, antaumusta, uhrautuvaisuutta ja vakavuutta vaikuttaen ihmiseen rauhoittavasti ja tyynnyttävästi saaden näin aikaan syventymisen ja auttaen ajatusten kokoamista. Evankelis-luterilaisuuden liturginen värisymboliikka taas ei tunne sinistä lainkaan, kristillisessä taiteessa sen taas mielletään kuvaavan kaikkea jumalallista ja ylimaallista. (Rihlama 1990, 31–36.) Sinisen puuttuminen kirkon liturgisista väreistä saattaa juontua siitä, etteivät varhaisimmat kulttuurit Osmo Pekosen mukaan antaneet sille mitään erityistä arvoa. Kreikan ja latinan kielissä ei ole siniselle mitään sanaa, ainoa tavattu sana *glaukos* on yhtä lailla voinut merkitä vihreää kuin sinistä. Kun nykyään lapsetkin maalavat veden siniseksi, on antiikin aikana Välimeri maalattu vihreäksi. Sininen väri saavutti asemaa vasta sydänkeskiajan Ranskassa, josta se siirtyi kirkkojen lasimaalauksista monarkkien vaatteisiin ja alkoikin pian symboloimaan ritarillisia hyveitä ja siniverisiä aristokraatteja. (Pelkonen 2003, 72–73.)

4.3 Vihreä

Heimendahlin värielämysteoria esittää vihreän merkitsevän toivoa, tyytyväisyyttä ja levollisuutta saaden aikaan rauhoittumista ja varmuutta. Kristillisessä seurakunnassa se on käytetyin symboliväri ja se viittaa viljan kiertoön: kylvöön, viheriöimiseen ja korjuuseen. (Rihlama 1990, 31–35.) Vihreä väri onkin yleinen juuri luonnossa: kasvien lehtivihreä on antanut värinsä maisemille jo aikojen alusta asti. Se ei kuitenkaan ole yksinomaan positiivinen väri, tunnemmehan myös yhdyssanan ”myrkynvihreä”. Toisaalta taas latinan sana vihreä *viridis* voidaan mieltää koostuvan sanoista *vis* voima ja *vir* mies, ja sukulaissana viriliteetti se

vasta tekeekin oikeutta vihreän elinvoimaiselle olemukselle. (Leikola 2003, 110–116.)

4.4 Keltainen

Heimendahl esittää keltaisen kuvaavan ylitsepursuavuutta ja kevytmielisyyttä lisäten näin ihmisen levottomuutta ja helpottaen asioiden aloittamista ja vapautumista. Kristillinen liturgia ei varsinaisesti tunne keltaista väriä, vaan keltaisesta ainoa maininta liittyy siihen, että punaisen ja keltaisen yhdistelmää on pidetty kadotuksen symbolina. (Rihlama 1990, 31–35.) Polttilan mukaan keltainen väri taas on hyvinkin kahtiajakoinen: heleän keltaisen hän kertoo symboloivan mm. aurinkoa, oivallusta, uskoa ja hyvyyttä, kun taas tumman keltainen kuvaa petosta, oveluutta, uskottomuutta, mustasukkaisuutta ja ahneutta (Polttila 2003, 23). Aikamoiset vastakohdat sävyeroilla. Toisaalta tämä synkempikin tulkinta on hyvin uskottava, onhan meillä nykyäänkin yleisesti käytössä kieltomerkkejä, joissa pohjaväri on keltainen. Keltainen risti oli aikoinaan myös ruton symboli.

4.5 Violetti

Heimendahlin värielämysteorian mukaan violetti merkitsee jännitystä, haluttomuutta ja tyytymättömyyttä, ja saa ihmisen tuntemaan rauhattomuutta ja alakuloisuutta. Kristillinen kirkko tulkitsee violetin värin mustan ja punaisen yhdistelmäksi rakkauden valon alkaessa vaikuttaa pimeyden keskellä. Liturgisena värinä se kuvaa katumusta, surua synnin vuoksi ja rakkautta Jumalan tahdon täyttämiseen. Violetti onkin mm. paaston ja kärsimysviikon väri. (Rihlama 1990, 31–36.)

4.6 Musta

Heimendahlin värielämysteoria esittää mustan merkitsevän sulkeutuneisuutta eikä listaa sen vaikutuksia ihmiseen. Evankelis-luterilainen kirkkokaan ei pidä mustaa varsinaisena värinä, vaan enemmänkin pimeytenä, värin hautana. Tämän

symbolisen merkityksen takia mustaan ei myöskään liturgisessa käytössä saa yhdistää kultaista, joka symbolisoi valoa, vaan sen sijasta käytetään hopeaa. Pappi pukeutuu mustaan kasukkaan ainoastaan pitkänäperjantaina. (Rihloma 1990, 31–35.) Yleisestikin on kyseenalaistettu, onko musta väri vai tyhjyyttä tai pimeyttä. Huomioin sen tässä kuitenkin värinä, koska maalattuna valkoiselle paperille on musta mielestäni hyvinkin vahva viesti.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa etsin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Ottavatko 5-vuotiaat lapset maalatessaan maalauksiinsa ideoita tai vaikutteita soivasta instrumentaalimusiikista?
2. Onko instrumentaalimusiikin tulkitseminen lapselle helpompaa ja luontevampaa, jos hän on tottunut kuuntelemaan sitä kotona vanhempiensa kanssa?

5.2 Tutkimusmenetelmät

5.2.1 Lasten musiikillisen kotitaustan kartoitus

Halusin saada selville, kuunnellaanko lasten kotona musiikkia lainkaan, kuunnellaanko siellä klassista musiikkia ja mitkä ovat vanhempien asenteet klassista musiikkia kohtaan. Oletuksenani oli se, että lapset omaksuvat toimintatapojen lisäksi kotoa myös asenteita, ja vanhempien negatiivinen tai positiivinen asenne klassiseen musiikkiin heijastuu varmasti myös lapseen. Lisäksi enemmän klassista musiikkia kuullut lapsi olisi oletukseni mukaan myös herkempi tulkitsemaan instrumentaalimusiikkia.

Päätin toteuttaa kartoituksen kirjallisella kyselylomakkeella, jonka lähettäisin lapsen mukana kotiin vanhempien täytettäväksi. Vanhemmat vastasivatkin tunnollisesti ja palauttivat lomakkeet muskarille, aivan kuten olin toivonut. Käyttämäni kyselylomake on esillä seuraavassa.

KYSELY MUSIIKINKUUNTELUTOTTUMUKSISTA

Ympyröi sopivin/sopivimmat vaihtoehdot

1. Koetko musiikin olevan teillä kotona tärkeässä osassa?

- A Kyllä
- B Ei

2. Kuunnellaanko teillä kotona musiikkia aktiivisesti? (tarkoittaen musiikkiin keskittyvää kuuntelua, verrattuna esimerkiksi radiosta tulevaan taustahälyyn)

- A Lähes päivittäin
- B Vähintään kerran viikossa
- C Harvemmin kuin kerran viikossa
- D Tuskin koskaan

3. Jos kuunnellaan, niin minkälaista musiikkia kuuntelette?

- A Lastenlauluja
- B Kevyttä musiikkia (pop, rock, blues, jazz, iskelmä)
- C Klassista musiikkia
- D Kansanmusiikkia
- E Jotain muuta, mitä?

4. Jos kodissanne kuunnellaan klassista musiikkia, mitä kaikkea se pitää sisällään?

- A Orkesteriteoksia
- B Klassista laulumusiikkia
- C Pianomusiikkia
- D Kamarimusiikkia (2 tai useampi soittaja, ei kuitenkaan sinfoniaorkesteria)

5. Miten sinä ja puolisesi suhtaudutte klassiseen musiikkiin?

- A Pidämme siitä
- B Emme osaa sanoa
- C Emme pidä siitä
- D Pidämme vain tietyistä kappaleista

6. Miten suhtautumisenne näkyy arjessa?

- A Puhumme klassisesta musiikista positiiviseen sävyyn
- B Puhumme klassisesta musiikista negatiiviseen sävyyn
- C Emme puhu klassisesta musiikista lainkaan
- D Emme koe suhtautumisemme näkyvän arjessa mitenkään

5.2.2 Maalattavien kappaleiden valitseminen

Lähtiessäni valitsemaan kappaleita tutkimustani varten minulla oli muutama pääkriteeri ohjaamassa päätöstäni. Halusin, että kuunneltavat kappaleet olisivat suurin piirtein samanlaisten kokoonpanojen esittämiä mutta silti aikakausiltaan ja tyyteiltään erilaisia. Näin ollen vivahde-erot kappaleiden välillä olisivat kohtuullisia. Kyseessä tulisi olla instrumentaalimusiikki, jolloin mahdolliset heräävät ajatukset ja mielikuvat lähtisivät kuulijasta ilman suoraa viestiä säveltäjältä sanoitusten kautta.

Mikäli erot olisivat liian suuret, kuten esimerkiksi suuren sinfoniaorkesterin esittämän mahtipontisen sinfonian ja pianistin ja laulajan esittämän modernin atonaalisen kappaleen erot olisivat, heräisi niistä jokaiselle kuulijalle varmasti vahvat tuntemukset, ja tulkinnat olisivat toistensa ääripäissä. En pyrkinyt tähän. Pikemminkin tähtäsin musiikkivalinnoillani siihen, että erot kappaleissa olisivat enemmänkin musiikin sisäisiä vivahde- ja tunnelmaeroja, jolloin niiden erottamiseen ja tulkitsemiseen olisi tarpeen jonkinlainen tottumus tai herkkyyks klassiseen instrumentaalimusiikkiin. Suurin tunnelmarepertuaari on ehdottomasti sinfoniaorkesterilla, joten päädyin valitsemaan käyttööni kolme orkesteriteosta eri aikakausilta ja säveltäjiltä.

Ensimmäinen soittamani kappale on Edvard Griegin ensimmäisestä Peer Günt -sarjasta osa nimeltä Morgenstimmung eli *Aamutunnelma*. Grieg oli norjalainen kansallisromantikko, joka eli vuosina 1843–1907. Peer Günt -sarjoja on kaksi, ja ne koostuvat Griegin säveltämästä musiikista samannimiseen näytelmään. Käyttämäni sarjan hän sävelsi vuonna 1888, ja se koostuu neljästä osasta, joista *Aamutunnelma* on ensimmäinen. Itselleni kappale on täynnä valoa ja onnellisuutta. Siinä kuuluva keveys ja viuluilla kulkeva kaunis, linjakas melodia ovat aivan kuin auringon ensi säteet kauniina kesäaamuna. Pidän itse kappaletta valitsemistani valoisimpana ja iloisimpana, ja se on täynnä hymyä ja elämän keveyttä. Tutkimuksessani käytin teoksesta Berliinin filharmonikkojen levytystä, jossa johtajanaan on Herbert von Karajan.

Toinen soittamani kappale on Leroy Andersonin *Plink, plank, plunk*, joka edustaa hieman modernimpaa musiikkia. Anderson oli yhdysvaltalainen säveltäjä, joka eli vuosina 1908–1975. Hän on tunnettu lyhyistä kevyistä orkesterikappaleista, joihin myös *Plink, plank, plunk* kuuluu. Kyseessä on hauska pizzicatokappale. Itse miellän kappaleen hulvattomaksi, ja siinä on jotakin sirkusmaista hauskuutta, menoa ja meininkiä. Se ei missään nimessä ole synkkä tai surullinen, mutta eroaa silti suuresti Griegin *Aamutunnelmasta*. Siinä ei ole kuultavissa samanlaista linjaa tai onnellisuutta, vaan *Plink, plank, plunk* kuulostaa siltä, että se on tehty puhtaasti viihdyttämään. Se ei ole läheskään yhtä moniulotteinen kuunteluelämys kuin edellä soitettu. Kuitenkin koen sen herättävän helposti mielikuvia ja tunteita, joten se soveltui hyvin tutkimukseeni. Käytin teoksesta Richard Haymanin

sinfoniaorkesterin levytystä.

Viimeisin käyttämäni kappale oli Igor Straviskin *Berceuse*, finaali baletista Tulilintu. Stravinski oli säveltäjä, joka syntyi Neuvostoliitossa vuonna 1882 ja kuoli New Yorkissa Yhdysvalloissa vuonna 1971. Säveltäjän ura jakautuu kolmeen eri tyylikauteen, joista Tulilintu ensimmäisenä balettina edustaa venäläistä kautta. Säveltäessään tätä balettia, joka valmistui 1910, Stravinski otti paljon vaikutteita muun muassa Nikolai Rimski-Korsakovin teoksista, ja Tulilinnussa onkin kuultavissa uusklassismin henkeä. *Berceuse* on mielestäni todella paljon surumielisempi teos, kuin muut tutkimuksessa käyttämäni. Se ei ole suurieleisen ahdistava tai surun musertama, mutta siinä on kuultavissa suurta haikeutta. Erotten toisten kappaleiden jousipainotteisuudesta, varsinkin melodiasoittimina, tässä kappaleessa melodiaa soittavat lähinnä puhaltimet. Jo tämä itsessään tuo kappaleeseen erilaisen tunnelman. Lisäksi se on poljennoltaan paljon rauhallisempi kuin *Aamutunnelma* tai varsinkaan *Plink, plank, plunk*, joka luo mielteliäämmän ja pysähtyneen hetken kappaletta kuunnellessa. Käytin tutkimuksessani kappaleesta Belgian radion ja television filharmonisen orkesterin levytystä, johtajanaan Alexander Rahbari.

5.2.3 Maalaustilanteiden järjestäminen

Järjestin maalaustilanteet tavallisten musiikkileikkikoulutuntien sisällä. Tutkimukseen osallistui kaksi ryhmääni, jotka kokoontuivat aina tiistaisin klo15.30–16.30 ja klo16.30–17.30. Yhteen maalauskeriaan meni aikaa noin 20 minuuttia, ja maalasimme yhteensä kolmella tunnilla: 14.2.2012 Griegin *Aamutunnelman*, 6.3.2012 Andersonin *Plink, plank, plunkin* ja 27.3.2012 Straviskin *Berceusen*.

Maalaustilanteen aluksi suojasimme luokan lattialle sanomalehden aukeamilla jokaiselle oman työpisteen. Lapset kävivät itse hakemassa muovikuppeihinsa vettä ja kirjoittivat maalauspapereidensa toiselle puolelle oman nimensä. Käytimme vesivärimaalaukseen tarkoitettua, A3-kokoista paperia ja kuuden värin vesiväripaletteja. Jokaisella lapsella oli oma palettinsa, jotta kaikilla olisi mahdollisimman hyvä työrauha. Kun kaikki olivat asettuneet omille paikoilleen,

annoin ohjeet: ”Maalaa, mitä sinulle tulee musiikista mieleen, miltä se sinusta kuulostaa.” Kuuntelimme ensin kappaletta hiljaisuudessa noin yhden minuutin, jonka jälkeen kävin jakamassa lapsille siveltimet, mikä oli sanaton lupa aloittaa maalaaminen. Olimme sopineet, ettei kukaan häiritse työrauhaa puhumalla, ja mahdollisen kysymyksen herätessä nostetaan käsi ylös, jolloin minä tulen lapsen viereen kuiskaamalla selvittämään asiaa. Kaikkina kolmena kertana lapset maltoivat olla todella hienosti ja hiljaa, työrauha saatiin säilytettyä ja kaikki keskittyivät hyvin.

Maalausaikaa oli noin 15 minuuttia, tosin käytännössä lopetimme silloin, kun viimeinenkin lapsi oli valmis. Kappaleen pituudesta riippuen tämä tarkoitti sitä, että teos kuunneltiin 1–3 kertaa yhden maalaushetken aikana. Maalauksen valmistuttua lapset siirtyivät yksi kerrallaan minun seurakseni istumaan penkille, jossa odotimme sitten hiljaa muiden maalausten valmistumista. Kaikkien saatua maalaukset valmiiksi kyselin yksitellen jokaisen lapsen tuntemukset ja ajatuksen kuullusta kappaleesta. Vastaukset olivat vaihtelevia: osa hyvinkin selkeitä, osa taas kertoi, ettei musiikki herättänyt heissä mitään ajatuksia. Annoin lapsille vapaat kädet vastata, enkä johdatellut heitä. Tämän jälkeen katsoimme vielä yhdessä läpi kaikkien maalaukset ja lapset saivat halutessaan kertoa jotain omasta teoksestaan. Lapset ymmärsivät hienosti sen, etten voinut antaa heille maalauksia saman tien kotiin, vaan tarvitsin niitä tutkimustani varten, ja että palautan maalaukset heille heti, kun saan ne dokumentoitua.

5.2.4 Maalausten analyysi

Maalausten analysoiminen tapahtuu monesta kulmasta. Olen kirjannut ylös lasten mahdolliset kommentit omista maalauksistaan, ne otetaan toki huomioon, ja lisäksi tutkin itse maalauksissa esiintyviä värejä ja muotoja. Toisen näkökulman maalauksiin saan Riihimäen kuvataidekoulun opettajalta Tiia Orivuorelta, joka kommentoi jokaista maalausta omien kokemuksensa ja koulutuksensa pohjalta. Halusin tietää, mitä hänelle niistä herää mieleen ja millaisen tunnelman hän niissä aistii.

Tarkoitukseni on selvittää, onko maalauksissa nähtävissä jotain yhtäläisyyksiä,

jotka olisivat lähtöisin kuunnellusta musiikista, ja jos on, niin minkälaisia. Lisäksi on kiinnostavaa, onko maalauksia tutkimalla erotettavissa ne lapset, jotka ovat kotonaan tottuneet kuulemaan klassista instrumentaalimusiikkia, ja ne, joille se on vierasta. Minua kiinnosti myös, vaikuttaako korvan harjaantuneisuus musiikin tulkintaan ja sen ilmenemiseen kuvataiteessa.

6 TULOKSET

6.1 Lasten kotitausta suhteessa musiikin harrastamiseen

Tehdessäni taustakyselyä vanhemmille, päämääräni oli saada selville, onko musiikki lasten kotona tärkeänä pidetty asia. Kaikki kysymysten vastausvaihtoehdot eivät siis olleet tätä tutkimusta ajatellen yhtä relevantteja. Tärkeimmät seikat minulle olivat seuraavat: onko musiikilla oma roolinsa kotona, kuunnellaanko kotona klassista musiikkia, mitä mieltä vanhemmat ovat klassisesta musiikista ja näkyykö heidän suhtautumisensa arjessa.

Koostin vanhempien vastaukset taulukoksi. Myönteiset vastaukset on merkitty punaisella, valkoinen merkitsee kielteistä vastausta. Näin on helposti havaittavissa lapset, jotka ovat kuulleet kotonaan klassista musiikkia ja jotka ovat altistuneet vanhempiensa asenteille, joko positiivisille tai negatiivisille.

Taulukko: Vanhempien vastauksen kyselylomakkeeseen

	Musiikki on kotona tärkeässä osassa	Musiikkia kuunnellaan aktiivisesti vähintään kerran viikossa	Kotona kuunnellaan klassista musiikkia	Vanhemmat pitävät klassisesta musiikista*	Vanhemmat eivät pidä klassisesta musiikista*	Vanhemmat näyttävät suhtautumisensa avoimesti**
Milla						
Matti						
Mikko						
Mika						
Miisa						
Maria						
Miia						
Mauno						
Maija						

* Mikäli molemmat laatikot ovat merkittyinä, silloin vanhempien mielipide on jakautunut.

** Suhtautuminen ilmenee kotona avoimesti, mikäli vanhemmat ovat vastanneet puhuvansa klassisesta musiikista kotona, joko positiiviseen tai negatiiviseen sävyyn.

6.2 Tutkittava joukko

Kuten jo aikaisemmin mainitsin, tutkimukseen osallistuvat lapset ovat kahdesta eri musiikkileikkikouluryhmästäni. Olen toiminut näiden ryhmien opettajana elokuusta 2011 alkaen, eli ensimmäisen maalauskerän aikaan olimme lasten kanssa tunteneet toisemme jo seitsemän kuukautta. Oletukseni oli, että tuttu ympäristö mahdollistaa lasten vapautuneen toiminnan ja syksyn aikana minulle kertynyt tietämys kyseisistä lapsista auttaa minua tulkitsemaan heidän töitään.

Milla

Milla on ahkera ja rauhallinen tyttö, jolla on hyvä keskittymiskyky. Hänet on helppo motivoida, ja hän panostaa kaikkeen, mitä tekee. Maalattessaankin Milla oli erittäin keskittynyt ja uppoutunut omaan työhönsä. Vanhemmille tekemästäni kyselystä käy ilmi, että Millan kotona musiikki on tärkeää, ja kodin äänimaailma sisältää myös klassista musiikkia. Vanhemmat pitävät klassisesta musiikista, ja he myös puhuvat siitä positiiviseen sävyyn.

Matti

Matti on hieman hiljainen ja sulkeutunut poika, joka kuitenkin vastaa aina kysyttäessä. Hyvätapainen poika jää helposti villimpien ja reippaampien varjoon, joten yritänkin aina varta vasten puhuttaa poikaa, jotta myös hän saa äänensä kuuluviin. Maalaamiseen Matti keskittyi hienosti, ja hänelle heräsi musiikista aina hyvin konkreettisia mielikuvia, maisemia tai paikkoja. Hänen maalauksensa kuvastivat aina hyvin tarkasti sitä, mitä hän kertoi musiikin tuoneen mieleen. Mattin kotona musiikki onkin osana arkea, vanhemmat kuuntelevat myös klassista musiikkia ja suhtautuvat siihen myönteisesti.

Mikko

Mikko on kiltti poika, joka kuitenkin testaa tunneilla asettamiani rajoja aina silloin

tällöin. Ennen maalaamisen aloittamista hän ei olisi millään malttanut istua omalla paikallaan ja olla juttelematta kavereiden kanssa, mutta heti kun pääsimme työn touhuun, jaksoi hän keskittyä hienosti. Odottamiseen poika tylsistyy nopeasti. Hänen vanhempiansa antamien vastausten mukaan musiikki ei kuulu perheen arkeen sen suuremmin, klassista musiikkia ei kuunnella, eikä vanhemmilla ole siitä mitään erityistä mielipidettä.

Mika

Mika on vilkas ja elämäniloinen poika, joka ei ikinä tahallaan aiheuta häiriötä tai riko sääntöjä. Maalaamiseen Mika suhtautui tällä samalla innolla, hän odotti malttamattomana maalauspäiviä ja lupaa aloittaa, silti hiiskumatta ja rauhallisena. Musiikki on Mikan kotona tärkeässä asemassa, mutta klassista musiikkia perheessä ei juurikaan kuunnella. Vanhempien mielipide jakautuu kyseisen genren kohdalla, toinen pitää siitä mutta toinen ei. Mika on kuitenkin omaksunut hienon ennakkoluulottoman asenteen: hän on kiinnostunut kaikesta, myös klassisesta musiikista.

Maija

Maija on rauhallinen tyttö, joka seuraa hienosti ohjeita. Maalatessa tämä näkyi siinä, että Maija keskittyi työhönsä ja teki sen huolella ja siististi. Kuitenkaan hän ei kyennyt ottamaan vaikutteita musiikista, vaan sanoi kaikkien kappaleiden kohdalla, ettei musiikki tuonut hänelle mitään mieleen. Tästä huolimatta Maija maalasi aina hienon maalauksen, aiheina toimivat muut mielessä pyörineet asiat.

Mauno

Mauno on vilkas poika, jolla on suuria vaikeuksia kärsivällisyytensä kanssa, hänelle esimerkiksi puheenvuoron odottaminen on vaikeaa. Häneltä ei puutu innokkuutta, mikä tuli huomattua myös maalaushetkissä. Maunon on vaikea pysyä hiljaa ja paikallaan siihen asti, kunnes saa aloittaa maalaamisen. Luvan saatuaan

hän kyllä malttaa keskittyä työhönsä hiljaa niin kauan, kunnes on saanut maalauksensa valmiiksi, mutta työrauhan antaminen muille tämän jälkeen tuotti taas vaikeuksia. Maunolle kuitenkin heräsi mielikuvia musiikista, ja hänellä oli jokaisesta kappaleesta selkeä mielipide. Klassinen musiikki ei kuulu vanhempien mukaan heidän arkeensa, eikä musiikki muutenkaan tunnu olevan tärkeää. Vanhemmat kuitenkin sanovat pitävänsä itse klassisesta musiikista.

Miia

Miia on hieman vilkas tyttö, mutta oikein motivoituna kuitenkin erittäin keskittynyt ja innostunut. Maalaamiseen hän suhtautui iloisesti, ja musiikki herätti hänessä aina jotain mielikuvia ja ajatuksia. Vanhempien mukaan musiikki on heillä kotona tärkeää, ja klassista musiikkiakin heillä kuunnellaan. Vanhemmat kertovat pitävänsä klassisesta musiikista, vaikkei se heillä arjessa ehkä näykhään.

Maria

Maria on muuta ryhmää hieman nuorempi tyttö, mikä näkyy myös ryhmädynamiikassa. Maria on hieman hiljaisempi ja arempi lähtemään mukaan muiden leikkeihin tai keskusteluihin. Hän keskittyy hyvin ja on kuitenkin taidollisesti muiden kanssa samalla tasolla. Maalaamiseenkin hän uppoutui hienosti, tosin kysyttäessä musiikki ei hänen mukaansa herättänyt hänessä mitään mielikuvia ja maalausten aiheet kumpusivat välillä jostain muualta. Omasta mielestäni nämä aiheet saattoivat kuitenkin olla lähtöisin musiikista, sen herättämien tunteiden tai tunnelmien kautta, mutta Maria ei ehkä vain itse tiedostanut tätä. Marian vanhempien mukaan musiikki on heille tärkeää, mutta klassista musiikkia ei kuunnella. He kuitenkin suhtautuvat siihen positiivisesti ja kannustavat Mariaa muun muassa lähtemään konsertteihin.

Miisa

Miisa on kiltti ja rauhallinen tyttö, joka osallistuu innokkaasti kaikkeen.

Maalatessa hän oli keskittynyt ja määrätietoinen. Välillä hän sanoi musiikin herättäneen hänessä mielikuvia, välillä hän taas tuntui saavan inspiraationsa muualta. Tosin mietin, josko nämä muutkin inspiraationlähteet olisivat saattaneet tulla hänen mieleensä juuri musiikin kautta. Miisan kotona musiikki on tärkeää, ja heillä kuunnellaan myös klassista musiikkia. Vanhemmat sanovat pitävänsä itsekin klassisesta musiikista, vaikkei se heillä arjessa ehkä näykään. Miisalle kuitenkin tuntuu olevan selvää, että musiikki herättää – tai ainakin sen on tarkoitus herättää – tunteita ja ajatuksia.

6.3 Maalausten tarkempi analyysi

6.3.1 Yleinen analyysi

Millan maalaukset

Millan maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on monta maanläheisillä väreillä maalattua aaltoviivaa. Käytetyt värit ovat lähinnä vihreän ja ruskean eri sävyjä, myös yksi sininen viiva on joukossa. Viivat risteilevät paperilla sikin sokin toistensa päällä. Kuvataiteenopettaja Tiia kiinnitti myös huomionsa ensimmäiseksi juuri näihin kauniisiin murrettuihin sävyihin. Päällekkäiset vaaleammat ja tummemmat sävyt muodostavat perspektiivin vaikutelman, ja Tiian mielestä maalauksen kuvioissa on hyvä syke ja rytmi.

Millan maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on kaksi hahmoa, jotka laulavat mikrofoniin. Hän on myös piirtänyt hahmojen väliin kaksi nuottia. Käytetyt värit ovat iloisia, ainoastaan hahmojen hiukset ovat mustat. Hänestä musiikki oli hauskaa ja siitä tulivat mieleen nämä laulajat. Tiikin kiinnitti huomiota juuri maalauksessa ilmenevään musiikkiin, onhan se maalattu esiin nuotteina. Tyhjäksi jätetty tila paperin alalaidassa kuvasti hänen mielestään laulajien estradia.

Millan maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on paperin oikeassa laidassa

suurikokoinen punaiseen pukeutunut tyttö, jolla on siniset hiukset. Vasemmassa yläkulmassa paistaa keltainen aurinko. Milla kuvaili musiikin olevan kivaa. Tiialle kuvasta välittyi iloinen kesäpäivä. Tytön ilo on selkeästi nähtävissä tämän kasvoilla. Tiia huomioi, että tytölle on jätetty paperille hyvin tilaa leikkiä. Huomion arvoinen asia oli myös Millan tytölle maalaamat ilmavat hiukset.

Matin maalaukset

Matin maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on suuri sininen ovaalinmuotoinen kuvio keskellä paperia, lisäksi mustalla maalattu kulkuneuvo ja kaksi tummaa hahmoa. Tiiallekin oli aivan selvää, että sadepilvihän se siinä peittää koko taivaan. Pilven uhkaavuus tuleekin selväksi juuri sen koosta, kaikilla kuvan hahmoilla lienee jo kiire sateensuojaan. Tunnelma maalauksessa on siis vähintäänkin kiireinen, jopa hieman uhkaava.

Matin maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on iso musta hevonen ja mustalla maalattu Matti itse. Hevosen yllä paperin ylälaidassa on neljän viivan sateenkaari, joka näyttää päättyvän hevosen häntään. Matti kertoi näiden aiheiden tulleen hänelle mieleen musiikista. Tiia näkee maalauksessa vahvaa tunnelmaa, kaunis sateenkaari on kuin turvapaikka.

Matin maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on pystyyn käännetyin paperin alalaidassa violetilla ja sinisellä maalattu rakennus, jossa on kolme punaista ikkunaa ja yksi sininen. Matin mukaan tämä kuvaa heidän tuttaviansa taloa, musiikki oli hänestä hyvää ja siitä jäi hyvä mieli. Tiia koki maalauksen herättävän monia kysymyksiä, se on hyvin mielteliäs. Hän kuitenkin kiinnitti huomiota siinä käytettyihin kauniisti yhteen sointuviin väreihin.

Mikon maalaukset

Mikon maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on suuri iloisen näköinen naama, jolla on keltainen parta ja suuri hymy. Näitä kasvoja ympäröivät mustat ja siniset spiraaliviivat. Hänen mielestään musiikki oli hyvää. Tiialle maalauksen kasvot

kuvastivat ilmiselvästi naamiokasvoista juhlijaa. Naamiota ympäröivät viivat kuvaavat kovaa liikettä, naamiokaveri on selvästi valmiina seikkailuun. Menevä tunnelma maalauksessa onkin, suuri punainen hymy päähenkilön kasvoilla levittää hymyä katsojallekin.

Mikon maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on useita spiraaliviivoja pystyasennossa. Spiraalit ovat muuten kirkkaan ja iloisen värisiä, mutta niistä keskimäinen on tummansininen. Tiiaakin kommentoi maalauksen kauniita, iloisia värejä. Vauhti ja liike ovat hänen mielestään selkeästi nähtävissä maalauksesta. Musiikki oli Mikon mielestä kivaa, mutta siitä ei tullut hänelle mitään erityistä mieleen.

Mikon maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on paperin alalaidassa musta vaakaviiva, jonka yläpuolella on pystyasennossa erivärisiä lyhyitä spiraaliviivoja. Hänelle tuli musiikista mieleen avaruus, ja hän oli sitä mieltä, että musiikki oli hyvää. Tiialle maalauksesta välittyi heti liikkeen tuntu, se on hänen mukaansa kuvattu erittäinkin hyvin, kuin pomppivat vieterit! Tiia piti Mikon käyttämiä väriyhdistelmiä mielenkiintoisina.

Mikan maalaukset

Mikan maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on monia kierteisiä viivoja pystyasennossa. Paperin alalaidan spiraalit ovat tummemman värisiä, ja ne erottaa ylälaidan spiraaleista vaaleanruskea paperin halkaiseva viiva. Ylälaidassa olevat spiraalit ovat kirkkaan värisiä, mm. sinisiä ja keltaisia. Hänen mielestään musiikki oli hyvää, ja hänelle tuli siitä hyvä mieli. Tiia kuvaili murretunväristen, koukeroisten ja suorien kiekuroiden kuin leikkivän keskenään. Maalauksen jako kahtia vaalealla värillä toimii hänen mukaansa hyvin.

Mikan maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on keskellä paperia mustalla maalattu kuvio, jonka yläpuolella on sinapinkeltainen risti. Lisäksi paperilla on tummia ja punaisia täpliä ja roiskeita. Hän ei selittänyt maalausta sen kummemmin, mutta sanoi pitäneensä musiikista, vaikka siitä ei tullutkaan hänelle mitään mieleen. Tiia tarttui maalauksessa heti sen hienoihin murrettuihin sävyihin.

Maalaus on hyvin vauhdikas ja hänen mielestään erittäin hienosti sommiteltu diagonaaliin paperin poikki.

Mikan maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on sininen taivas ja punaisen katoksen alla neljä keltaista ihmistä. Hän ei selittänyt tätä maalausta sen tarkemmin, mutta musiikista hänelle tuli kuulemma mieleen pimeät huoneet. Kappale ei kuitenkaan ollut hänen mielestään pelottava, vaan siitä jäi hyvä mieli. Tiia näkee kuvassa ihmiset turvassa sateelta, mahdollisesta kastumisesta huolimatta kaikki ovat kuitenkin iloisia. Tiia kommentoi Mikan maalaustekniikkaa reippaaksi ja rennoksi.

Maijan maalaukset

Maijan maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on sininen lumiukko ja lumilinna, ainoat maalauksessa käytetyt värit ovat sininen ja musta. Hänelle ei tullut musiikista mitään mieleen, eikä hän varsinaisesti edes pitänyt siitä. Tiia näki maalauksessa myrskyn, jota lumiukko olisi menossa pakoon lumilinnaansa. Kaiken kaikkiaan kuvan väreistä ei herää katsojalle kovinkaan positiivisia tai iloisia mielikuvia.

Maijan maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on kirkkaanväriseen mekkoon pukeutunut tyttö, sininen pilvi ja vihreä aurinko. Taivaalla risteilee useampi haaleanpunainen viiva. Maijan mielestä musiikki oli kivaa, mutta siitä ei tullut mitään mieleen. Tiia huomioi maalauksen täyttävän hienosti koko paperin, pääosassa oleva tyttö on sijoitettu selkeästi keskelle ja hän erottuu taustasta hyvin. Lisäksi Tiia korosti hienoja värikuviointeja tytön hameessa, maalaukseen on selvästi käytetty ajatusta.

Maijan maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on sininen lumiukko, vaaleanpunainen Hello Kitty ja vaaleanpunainen aurinko vasemmassa yläkulmassa. Maijalle ei tullut tästäkään musiikista mitään mieleen, joten hän kertoi keksineensä maalauksen idean muualta. Tiialle maalauksesta välittyi iloinen tunnelma, joka on erittäin selkeästi nähtävistä kissahahmon kasvoilta.

Maunon maalaukset

Maunon maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on yksi suuri sateenkaari, joka koostuu kahdeksasta kaarevasta viivasta. Hänen mielestään musiikki oli hyvää. Viivat on maalattu tarkasti, vaikka niistä muutama risteääkin paikoin. Myös Tiia kiinnitti huomiota siihen, että väri on paikoittain kauniisti levinnyt. Sateenkaarella, joka kertoo auringonpaisteesta sateen tai myrskyn jälkeen, on ehdottomasti positiivinen kaiku, ja siitä välittyy iloa ja onnellisuutta.

Maunon maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on paperin koko vasen laita jätetty valkoiseksi, oikeassa laidassa on allekkain seitsemän aaltoviivaa, värit ovat sateenkaarta muistuttavat. Maunon mukaan ne ovat eri kokoisia matoja, jotka tulivat hänelle musiikista mieleen. Samankaltaiset ajatukset heräsivät myös Tiialla ja hän käyttikin maalauksesta kuvausta ”matojen sateenkaariparaati”. Tyhjä tila kuvasti hänelle matojen liikkumisvapautta, niillä on tilaa vaikka juoksukilpailuille.

Maunon maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on pystyyn käännetyn paperin alalaidassa kolme ruskeaa palloa, joiden yläpuolella on sininen avaruusalus lähdössä kohti paperin yläosaa. Hänen mielestään musiikki kuulosti avaruusmusiikilta, ja hänestä se oli hyvää. Tiia kiinnitti huomiota maalauksessa käytettyihin kauniisiin murrettuihin sävyihin. Hänestä toteutustapa, jossa värit sulautuvat toisiinsa ja muodostavat uusia värilammikoita, oli mielenkiintoinen.

Miian maalaukset

Miian maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on suuri punainen sydän maalattuna vihreälle pohjalle, ja oikeassa yläkulmassa paistaa keltainen aurinko. Hän kertoi pitäneensä musiikista ja että siitä tuli hänelle hyvä mieli. Tiialle maalauksesta välittyy kaunis heleä kesäpäivä, kuin muotojen vapaapäivä. Aurinko on hänen mukaansa sijoitettu kuin se olisi laskemassa hauskan päivän lopuksi.

Miian maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on koko paperin ylälaita musta ja keskiosa täynnä keltaisia viivoja – salamoita. Alalaidassa on yksi vihreä alue, mutta muuten maalauksen värit rajoittuvat keltaiseen ja mustaan. Hänelle musiikista tulivat mieleen ukkonen ja tulikärpäset. Myrsky välittyi myös katsojalle: Tiia näki maalauksessa heti sen sisältämän draaman ja salamoivan taivaan. Maalauksen tunnelmaa korostaa hänen mukaansa siinä käytettyjen sävyjen jyrkkä kontrasti.

Miian maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on paljon keltaisia muotoja, joista on erotettavissa pari ihmishahmoa. Paperin vasemmassa laidassa on sininen nosturi, jonka kopissa istuu ihminen. Miian mukaan kuvassa on autojen romuttamo. Tämä hänelle tuli mieleen, kun musiikki muistutti jostain hänen näkemästään elokuvasta. Hänelle tuli musiikista hyvä olo. Tiiallekin maalauksesta välittyi kaunis keväisen heleä tunnelma. Hän kuvasi Miian siveltimenkäyttöä meheväksi ja liikkuvaksi.

Marian maalaukset

Marian maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on paljon eri värisiä palloja. Suurin osa palloista on kirkkaan värisiä, muun muassa punaisia ja sinisiä, mutta yksi muita suurempi pallo on väriltänsä hyvin tumma. Hän kertoi pitäneensä musiikista, mutta se ei tuonut hänelle mieleen mitään erityistä. Tiialle pallot kertovat liikkeestä, hän myös kommentoi Marian täyttäneen hienosti koko paperin näillä iloisilla palloilla. Värikkyys antaa maalaukselle ilmeisen iloisen tunnelman.

Marian maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on käytetty pelkkää pinkkiä, jolla hän on maalannut keskelle paperia pilveä muistuttavan alueen. Hän ei kertonut maalauksen esittävän mitään, eikä musiikki herättänyt hänessä mitään tunteita tai mielikuvia. Tiia kiinnitti huomiota siihen, että siveltimenvedot ovat kuvassa hyvin selkeästi erottuvat. Hänelle tämä kertoi suuresta tunnelatauksesta, iloisen värin lisäksi maalauksessa olisi aistittavissa jopa kiukkua.

Marian maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on pystyyn käännettyllä paperilla paljon erivärisiä palloja, joista yksi on muita huomattavasti isompi. Isoin pallo on vaaleanpunainen, muut ovat sinisiä, punaisia tai keltaisia. Hän ei halunnut sen suuremmin avata tätäkään maalausta minulle. Musiikista hänelle ei kuulemma tullut mitään mieleen, mutta siitä jäi kuitenkin hyvä mieli. Tiia koki maalauksen hyvin iloisena, sen värit ovat hyvin yhteen sointuvat ja kauniit. Häntäkin kuitenkin mietitytti kaikkein suurin pallo, syökö se kaikki muut? Tämä tuo maalaukseen uudenlaista tunnelmaa.

Miisan maalaukset

Miisan maalauksessa Edvard Griegin musiikkiin on sinistä taivasta vasten maalattu punainen auto ja keltainen kerrostalo, jonka savupiipusta tulee punaista savua. Hän kertoi pitäneensä kappaleesta, mutta se ei herättänyt mitään mielikuvia. Tiia kommentoi maalauksessa olevan rento maalaamisen meininki. Miisa on käyttänyt koko paperin hyväksi, ja maalauksesta välittyy kieltämättä tietynlainen iloisuuden tunnelma, kirkkaat keltainen ja punainen ovat hallitsevia sinistä taivasta vasten.

Miisan maalauksessa Leroy Andersonin musiikkiin on käytetty iloisia värejä. Kuvan vasemmassa laidassa on hymyilevä tyttö, keskellä keltainen auto ja oikeassa laidassa pinkki puu. Taivaalla paistaa keltainen aurinko. Hänen mielestään soinnut musiikki oli kuitenkin tylsää eikä niin hirveän hyvää. Tiia kiinnitti huomiota lähinnä maalauksen hahmojen kokosuhteisiin, autosta on tullutkin lelun kokoinen ja kukka on kasvanut puuta suuremmaksi.

Miisan maalauksessa Igor Stravinskin musiikkiin on iso keltainen kärry, jossa on kiinni poikittain punaiset tikapuut. Tämä kärry hänelle tuli musiikista mieleen, ja musiikki oli hänen mielestään hyvää. Tiia huomioi kuvan täyttävän hienosti koko paperin pinta-alan. Kone on niin valtava, että sen kolina kuuluu melkein katsojalle asti.

6.3.2 Maalauksissa esiintyvät abstraktit kuviot

Taulukko 1: Maalauksissa esiintyvät abstraktit muodot

	Grieg – Aamutunnelma	Anderson – Plink, plank, plunk	Stravinski – Berceuse
Milla			
Matti			
Mikko	pyörteitä	pyörteitä	pyörteitä
Mika	pyörteitä	roiskeita	
Maija			
Mauno	kaarevia viivoja	aaltoviivoja	
Miia		aaltoviivoja, palloja	
Maria	palloja	yksi iso möhkäle	palloja
Miisa			

Taulukkoa tarkastellessa herää huomio, että maalauksissa esiintyvät kuviot näyttäisivät olevan enemmän lapsikohtaisia kuin musiikkikohtaisia. Oletukseni oli, että mikäli maalauksen aihe tai tunnelma on lähtöisin soivasta musiikista, tulisi kolmesta erilaisesta kappaleesta syntyä kolme erilaista maalausta. Oletan siis, että lapsella, joka maalaa jokaiseen maalaukseensa vain yhdenlaista kuviota, on jokin toinen innoittaja tähän kuvioon kuin soiva musiikki.

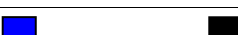

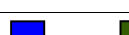

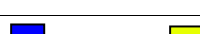

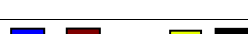

Viidestä abstrakteja kuvioita käyttäneestä lapsesta kaksi maalasi niitä jokaiseen maalaukseensa ja neljä heistä vähintään kahteen maalaukseen kolmesta. Kaikkien näiden lasten käyttämät kuviot olivat maalauksesta toiseen suhteellisen samoja, eli ne eivät siis vaihtuneet musiikin mukaan.

Ainoana poikkeuksena on Miia, joka maalasi kaksi maalausta esittäviksi kuviksi ja vain yhden, Andersonin kappaleen, käyttäen abstrakteja muotoja. Hänen

tapauksessaan voidaan siis olettaa muotojen syntyneen musiikista.

6.3.3 Maalauksissa esiintyvät värit

Taulukko 2: Maalauksissa esiintyvät värit

	Grieg – Aamutunnelma	Anderson – Plink, plank, plunk	Stravinski – Berceuse
Milla			
Matti			
Mikko			
Mika			
Maija			
Mauno			
Miia			
Maria			
Miisa			

Mikäli kappaleen tunnelman voidaan olettaa näkyvän lasten värinkäytössä, on tarkasteltava, mitkä värit olivat hallitsevia kunkin kappaleen kohdalla.

Griegin *Aamutunnelmassa* lapset käyttivät värejä aika vapaasti, tummista vaaleisiin. Sinistä, punaista ja vihreää käytettiin eniten, mustaa ja keltaista hieman vähemmän. Kappale on iloinen ja keväinen kappale, jolloin onnellinen punainen ja luontoon liittyvä vihreä ovat oikein loogisia värivalintoja. Hajontaa värienkäytössä kuitenkin oli, mutta tuntuu luontevalta, että mustan käyttö oli hieman muita värejä vähäisempää.

Andersonin *Plink, plank, plunkissa* mustan käyttö oli vielä edellistä vähäisempää, ja värimaailma painottui punaiseen, vihreään ja keltaiseen. Tätä hulvatonta ja pomppivaa kappaletta kuunnellessa tämä tuntuu varsin sopivalta, kaikki nämähän ovat iloisia ja värikkäitä värisävyjä. Synkkä musta tai tummansininen ei kappaleen

maailmaan oikein sopisikaan, eikä niitä moni lapsi käyttänytkään.

Stravinskin *Berceusessa* taas maalausten värimaailma painottui siniseen ja punaiseen, ja mustaa ja vihreää käytettiin vähemmän kuin missään muissa maalauksissa. Kappale on surumielisempi ja rauhallisempi kuin edeltäjänsä, ja sopivasti myös lasten maalauksissa onnellisuuden keltainen väheni. Surumielisempi sininen sopii musiikin maailmaan oikein hyvin.

7 POHDINTA

Kuten mitä tahansa taiteen alaa tarkastellessa, myös kuvataiteen tulkitsemisessa on omat ongelmansa. Kauneus on aina katsojan silmässä, eikä päältäpäin katsoessa voida ikinä olla aivan varmoja, mitä taiteilija haluaa teoksellaan sanoa, tai mistä hän on ammentanut inspiraationsa. Ongelma sen kuin suurenee, kun taiteilijat ovat 5-vuotiaita, jotka ajattelevat eri tavalla kuin aikuiset. Näin ollen syy–seuraus-suhteen hahmottaminen, esimerkiksi ”minusta tuntui tältä, joten tein näin”, on vielä lapselle haastavaa, eikä hän kykene välttämättä itsekään tiedostamaan motiivejaan tai inspiraationsa alkulähdettä. Lähtiessäni pohtimaan, saavatko lapset vaikutteita maalauksiinsa soivasta instrumentaalimusiikista, oli tämä ongelma minulla hyvin tiedossa.

Lasten maalauksia tarkastellessa tulee helposti kiinnitettyä liiaksikin huomiota pikkuseikkoihin, luetteloitua jokainen kuvassa esiintyvä viiva ja vivahde. Itsekin putosin aluksi tähän sudenkuoppaan. Maalauksien aiheet ovat niin kirjavia kuin nyt 5-vuotiailta voi odottaa – aina tutusta kyläpaikasta avaruusaluksiin ja eläinhahmoihin. Kun ymmärsin katsoa aiheiden yli yleistä värimaailmaa ja maalauksista välittyviä tunnelmia, alkoivat yhtäläisyydet kuitenkin erottua.

Oletin musiikin vaikutuksen näkyvän maalauksissa lähinnä kahdella tavalla: värimaailmassa ja maalattujen kuvioiden tai viivojen luonteessa. Luonteella tarkoitan tyyliä tai tapaa, jolla viivat on paperille vedetty. Pitkä ja tasainen viiva on vaatinut rauhaa ja vakaan käden, pisteet tai roiskeet taas päinvastoin nopeaa ja irtonaista otetta. Oletukseni oli, että hidastempoinen musiikki saisi aikaan rauhallista siveltimenkäsittelyä ja nopeatempoinen musiikki taas irtonaisempaa ja vauhdikkaampaa liikettä. Johdattelematta maalauksia tutkivaa Tiia Orivuorta sen enempää, sainkin häneltä yllättävän paljon odotuksieni mukaisia kommentteja. Tempo oli selkeimmin havaittavissa vauhdikkaaseen *Plink, plank, plunkiin* maalattujen maalausten kohdalla: Tiia kommentoi Mikon maalauksen olevan hyvin vauhdikas, Mikon maalauksessa näkyivät selkeästi vauhti ja liike, Maunon paperilla madot pitivät juoksukilpailuja ja Miian maalauksessa oli paljon draamaa. Kun yhtäläisiä piirteitä löytyi jo ensi vilkaisulla lähes puolesta maalauksista, voidaan suhteellisen varmasti todeta tämän johtuvan juuri soivasta musiikista.

Kun katsoo taulukkoa maalauksissa käytetyistä väreistä, on huomattavissa painotusta tiettyihin suuntiin. Iloisessa ja kevyemmässä musiikissa kirkkaiden ja voimakkaampien värien, kuten punaisen ja keltaisen, käyttö oli aktiivisempaa. Palatessamme näiden värien merkityksiin huomaamme, että punainen oli Heimendahlin värielämysteorian mukaan voiman väri ja evankelis-luterilainen kirkko pitää sitä elämän ja rakkauden värinä, keltainen taas kuvasi muun muassa kevytmielisyyttä ja hyvyttä. Surumielisemmässä musiikissa lasten värinkäytön painopiste lepäsi pääasiassa sinisellä. Väri merkitsi Heimendahlin mukaan muun muassa vakavuutta, ja sillä oli rauhoittava vaikutus ihmiseen. Kaikkien näiden värien kohdalla lasten värinkäyttö ja maalauksista välittyvä tunnelma kulkevat käsi kädessä värielämysteorian kanssa.

Mitään aukottomia johtopäätöksiä lasten värinkäytöstä ei voida kuitenkaan vetää, koska jokaisen kappaleen kohdalla värimaailmoissa esiintyi hajontaa. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että taulukkoa tehdessäni luetteloin maalauksessa käytetyn jotakin väriä, vaikka sillä olisi maalattu vain yksi viiva. Eri värien painotukset eivät siis tule ilmi taulukosta, vaan ainoastaan maalauksia tarkastelemalla. Yleisesti on silti todettavissa, että 5-vuotiaat ovat kykeneviä aistimaan musiikin tunnelman ja siirtämään sen maalauksensa värimaailmaan.

Kuten jo mainitsin, maalauksien aiheet olivat hyvin vaihtelevia. Maalauksien abstrakteja muotoja listaavasta taulukosta käy ilmi, että kaksi lasta maalasi jokaisesta soitetusta kappaleesta abstraktin maalauksen käyttäen joka kerralla lähes identtisiä kuvioita, riippumatta siis musiikin tyylistä tai tunnelmasta. On mahdollista, että he näillä abstrakteilla kuvioilla kuvasivat musiikin liikettä tai tunnelmaa, mutta olisin siinä tapauksessa odottanut maalauksissa käytetyn hieman eri kuvioita – olivathan taustalla soineet kappaleet tunnelmiltaan hyvinkin erilaisia. Tästä ja lasten antamista kommentteista päätellen näyttäisi siltä, että suurimmassa osassa tapauksista, jos lapselle herää musiikista jotain mielikuvia, ovat ne jotain konkreettisia asioita, jotka tämä sitten siirtää maalaukseensa. Musiikki esimerkiksi muistuttaa jostain lapsen näkemästä elokuvasta tai paikasta, jossa hän on vierailut. Lapsen ajatusmaailma on paljon konkreettisempi kuin aikuisen, joten päätelmä on siten ymmärrettävissä.

Kun alkaa olla selvää, että osa lapsista oli hyvinkin alttiita tulkitsemaan soivaa musiikkia maalauksissaan sekä aiheiden että värien avulla, herää kysymys, minkä takia osa lapsista on tähän kykenevämpiä kuin toiset. Olin jo alun perin aavistanut kotitaustalla olevan todennäköisesti merkitystä tähän asiaan. Taustatietokyselyistä kävi ilmi, että tutkimukseni kannalta otollisin musiikkitausta on Millalla, Matilla, Miisalla ja Miialla. Heillä kaikilla kuunnellaan kotona aktiivisesti musiikkia, myös klassista instrumentaalimusiikkia, ja vanhemmat avoimesti sanovat pitävänsä siitä. Oletusarvona minulla siis oli, että heillä olisi muita lapsia paremmat edellytykset saada musiikista ideoita.

Kaikki heistä maalasivat maalauksiinsa konkreettisia kuvia, ja ainoastaan Miia käytti yhdessä maalauksessaan abstrakteja kuvioita – aaltoviivoja ja palloja. Heidän värinkäyttönsä on aivan yleisen linjan mukaista, sillä alueella ei ole havaittavissa mitään eroavaisuutta muihin lapsiin. Tärkeimpänä aineistona olivatkin lasten maalaustilanteissa antamat kommentit kappaleista ja niiden herättämistä mielikuvista. Miisa kertoi pitäneensä osasta kappaleista, osa musiikista oli hänen mielestään tylsää. Vain yksi soitetuista kappaleista herätti hänessä mielikuvia, ja muissa tapauksissa hän keksi aiheensa muualta. Milla ei kommentoinut soitettuja kappaleita kovinkaan monisanaisesti. Hän piti niistä, mutta ei avannut ajatuksiaan sen enempää. Aiheet maalauksiin hän keksi helposti, mutta ei sanonut niiden kumpuavan musiikista. Molempien tyttöjen kohdalla on mielestäni kuitenkin erittäin mahdollista, että musiikki ohjasi heidän ajatuksiaan ja loi tietyn tunnelman, jonka kautta aiheet tuntuivat löytyvän helposti. Kuten sanottu, lapsi ei ole aina yhtä kykenevä kuin aikuinen hahmottamaan syy–seurausketjuja. Matti sen sijaan sai omienkin sanojensa mukaan kaikkien maalauksiensa aiheet musiikista: kappaleet herättivät hänessä mielleyhtymiä muun muassa tuttaviansa taloon, jonka hän sitten ikuisti paperille. Myös Miia sai musiikista helposti mielikuvia, ja se herätti hänessä sekä tunteita että muistoja. Kuten Matillakin, nämä muistot hän maalasi hyvinkin konkreettisina paperille.

On siis selvää, että osa lapsista tulkitsee herkemmin musiikkia kuin muut. Neljästä klassiselle musiikille altistuneesta lapsesta kaksi tuntuu varmuudella lukeutuvan näihin herkempiin. Matille ja Miialle heräsi jokaisesta musiikista ajatuksia tai tunteita, eikä mikään heidän maalauksistaan ole soivasta maailmasta irrallinen. Miisa ja Milla keksivät maalauksiensa aiheet helposti, mutta eivät

ainakaan itse kokeneet niillä olleen yhteyttä musiikkiin. Mikäli oletetaan musiikin kuitenkin tiedostamatta vaikuttaneen heidän ajatuksiinsa ja mielikuvitukseensa, voidaan heidänkin sanoa olevan herkkiä tulkitsemaan musiikkia.

Tarkasteltaessa niin sanottuja altistumattomia lapsia, eli heitä, joiden kotona klassista musiikkia ei kuunnella, on heidänkin musiikintulkinnassaan havaittavissa hajontaa. Joukosta varsinkin Mikko ja Mauno erottuvat edukseen. Molempien poikien maalaukset ovat hyvin tiiviisti soivan musiikin maailmasta:

Aamutunnelmaan maalatut maalaukset iloisen värisiä, *Plink, plank, plunkin* innoittamat maalaukset samoin kirkkaan värisiä, ja molemmissa liikkeen tuntu on käsin kosketeltava. *Berceuseen* maalattujen maalauksien värimaailma on tummempisävyinen ja, yllättävää kyllä, molemmat pojat kommentoivat musiikista tulleen mieleen avaruus tai sen kuulostaneen avaruusmusiikilta. Mikko ja Mauno tuntuvat molemmat olevan tulkintaherkkydeltään aivan klassiselle musiikille altistuneiden lasten tasolla, eli heidän voidaan siis arvioida olevan luonnostaan hyvin musikaalisia. Onko siis perhetaustalla tässä mitään merkitystä, vai onko ominaisuus vain puhtaasti yksilöllinen?

Ihminen on oppiva yksilö, joka kehittyy koko elämänsä ajan. Uskon, että meidän on mahdollista oppia mikä tahansa asia ja herkistyä havainnoimaan maailmaa eri tavoin, jos vain haluamme. Lapsen herkistyminen esimerkiksi musiikin vivahteiden ja tunnelmien erottamiselle käy aivan samalla tavalla kuin aikuisenkin – kokemuksen kautta. Vaikkakaan tutkimukseni ei kykene varmasti esittämään, että kotitaustalla olisi merkitystä lapsen musiikkimaalauskykyihin, uskon harjoituksen ja tarjottujen mahdollisuuksien harjoittavan lasta näidenkin taitojen oppimisessa. Mikäli vanhemmat tarjoavat kotona tilaisuuksia kuunnella yhdessä musiikkia ja puhua siitä, mitä ajatuksia se herättää, oppii lapsi varmasti avautumaan tuntemuksistaan. Kuitenkin taustakyselyihin saamissani vastauksissa kävi vain ilmi, kuunnellaanko kotona klassista musiikkia, mutta se ei vielä kerro kuuntelutilanteesta tai mahdollisesti käydyistä keskusteluista mitään.

On kuitenkin selvää, että lapset pitävät musiikkimaalauksesta. Yhtäkään vastalauseita ei herännyt, eikä kukaan valittanut tehtävän vaikeudesta. Lapset ovat usein aikuisia avoimempia uusille asioille, eikä joukosta löytynyt yhtäkään lasta, joka olisi valittanut kaikkien kappaleiden olevan hänen mielestään tylsiä tai

huonoja. Kukaan heistä ei tuomitse musiikkia genren perusteella, kuten me aikuiset herkästi teemme. He tarttuivat rohkeasti pieneenkin musiikista heränneeseen ajatukseen ilman pelkoa siitä, mikä on yleisesti hyväksyttyä. Lapset tulkitsevat maailmaa suoraan, ilman suorituspaineita tai roolimalleja, jotka usein hidastavat ja kahlitsevat meitä aikuisia.

”Lapsi uskoo sen mitä hänelle kerrotaan asettamatta sitä kyseenalaiseksi. Hän uskoo, että taitettu ruusu voi viedä perheen keskelle draamaa. Hän uskoo, että kun ihmisluontoinen peto tappaa, sen kädet alkavat savuta, ja peto häpeää tätä kun sen talossa asuu nuori tyttö. Lapsi uskoo tuhat muuta yhtä lapsellista juttua.

Vähän tätä lapsenmieltä pyydän teiltä, ja hyvän onnen tuojaksi meille kaikille sallikaa minun sanoa kaksi taikasanaa, jotka ovat todellinen lapsuuden sesam aukene! 'Oli kerran.'” (Jean Cocteau, Kaunotar ja Hirviö, Heikkisen 1985 mukaan.)

LÄHTEET

Asikainen, R., Hetemäki, I., Sievänen, K. & Virtamo, K. (toim.). 1992. Suuri musiikkitietosanakirja 6. Keuruu: Otava.

Elfving, M., Hämäläinen, I. & Virtamo, K. (toim.). 1990. Suuri musiikkitietosanakirja 2. Keuruu: Otava.

Eskelä Tuomisto, L. 1982. Elävää viivaa etsimässä. Mannerheimin lastensuojeluliitto.

Heikkinen, R. 1985. Nyt minä piirrän. Espoo: Weilin+Göös.

Huttunen, M. 2005. Värit pintaa syvemältä. WSOY.

Kaurinkoski, T., Hämäläinen, I. & Virtamo, K. (toim.). 1989. Suuri musiikkitietosanakirja 1. Keuruu: Otava.

Leikola, A. 2003. Viridiana. Teoksessa: Pekonen, O. Elämän värit. Jyväskylä: Kopijyvä kustannus.

Lempiäinen, P. 2003. Miksi piispan paita on violetti? Teoksessa: Pekonen, O. Elämän värit. Jyväskylä: Kopijyvä kustannus.

Manninen, A. & Lyytinen, L. Mielikuvituksen ja luovuuden kehittymisestä.

[viitattu 28.4.2012]. Saatavissa:

<http://www.sampo2002.oulu.fi/lassijaleevi/mielikuvituksenjaluovuudenkehitys.html>

Nuorvala, J. 1992. Sointiväri. Teoksessa: Asikainen, R., Hetemäki, I., Sievänen, K. & Virtamo, K. (toim.). Suuri musiikkitietosanakirja 6. Keuruu: Otava.

Nurmi, T., Rekiaro, I., Rekiaro, P. & Sorjanen, T. 2003. Gummeruksen suuri sivistyssanakirja. 5.painos. Jyväskylä: Gummerus.

Oramo, I. 1989. Atonaalisuus. Teoksessa: Kaurinkoski, T., Hämäläinen, I. & Virtamo, K. (toim.). Suuri musiikkitietosanakirja 1. Keuruu: Otava.

Oramo, I. 1992. Tonaalisuus. Teoksessa: Asikainen, R., Hetemäki, I., Sievänen, K. & Virtamo, K. (toim.). Suuri musiikkitietosanakirja 6. Keuruu: Otava.

Pekonen, O. (toim.) 2003. Elämän värit. Jyväskylä: Kopijyvä kustannus.

Pekonen, O. 2003. Syvän sininen. Teoksessa: Pekonen, O. Elämän värit. Jyväskylä: Kopijyvä kustannus.

Polttila, B. 2003. Keltaisesta. Teoksessa: Pekonen, O. Elämän värit. Jyväskylä: Kopijyvä kustannus.

Takala, A. 1992. Tempo. Asikainen, R., Hetemäki, I., Sievänen, K. & Virtamo, K. (toim.). Suuri musiikkitietosanakirja 6. Keuruu: Otava.

Rihlana, S. 1990. Värit ja valot sisätiloissa. Tampere: Tmi Seppo Rihlana.

Vilkko-Riihelä, A. & Laine, V. 2005. Mielen maailma 2: Kehityspsykologia. WSOY.

Väisänen, R. 1990. Dynamiikka. Teoksessa: Elfving, M., Hämäläinen, I. & Virtamo, K. (toim.). Suuri musiikkitietosanakirja 2. Keuruu: Otava.

Väisänen, R. & Kurenniemi, E. Harmonia. Teoksessa: Elfving, M., Hämäläinen, I. & Virtamo, K. (toim.). Suuri musiikkitietosanakirja 2. Keuruu: Otava.

Woolfson, R. 2001. Touhukas taapero. WSOY.

LIITTEET

Maalaukset Edvard Griegin kappaleeseen Aamutunnelma

Milla

Matti

Mikko

Mika

Maija

Mauno

Miia

Maria

Miisa

Maalaukset Leroy Andersonin kappaleeseen Plink, plank, plunk

Milla

Matti

Mikko

Mika

Maija

Mauno

Miia

Maria

Miisa

Maalaukset Igor Stravinskin kappaleeseen Berceuse

Milla

Matti

Mikko

Mika

Maija

Mauno

Miia

Maria

Miisa